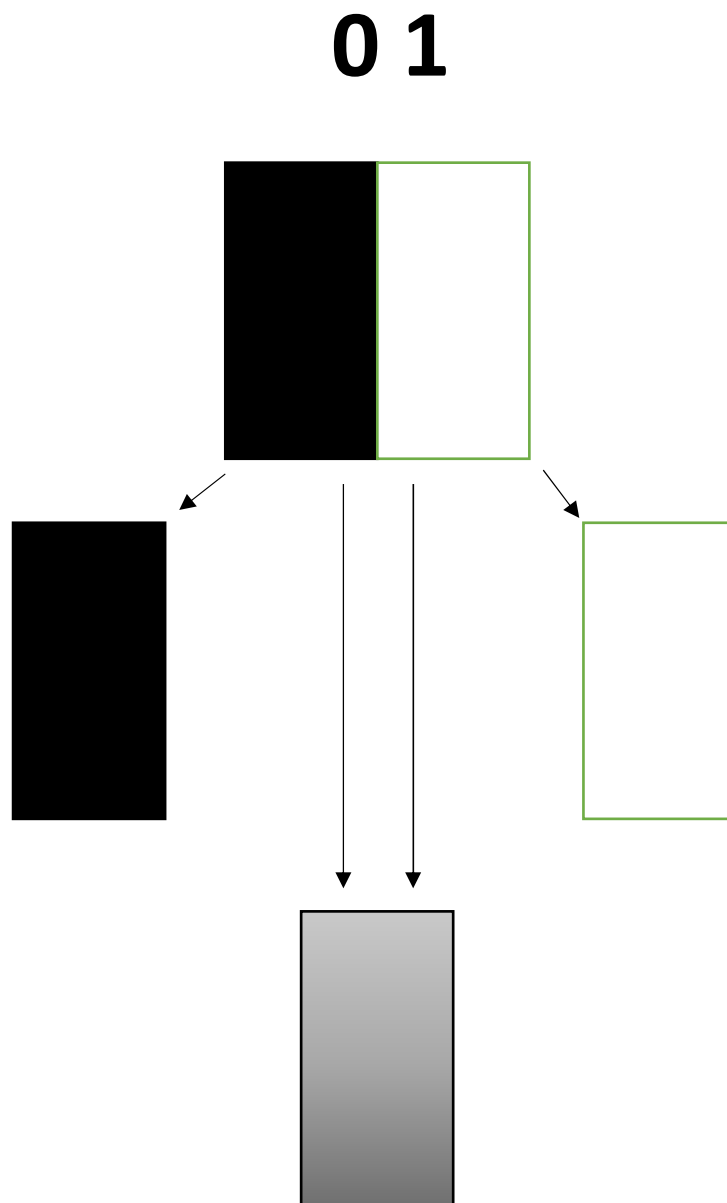

DE GENDERVOORSTELLING IN DE TAIJITU

Het Binaire en het "Non-Binaire"

In functie van de notie van genderneutraliteit wordt vandaag veel gesproken over binaire en non-binaire gendervoorstellingen. Deze denkwijze komt voort uit een dualistische mens- en levensvisie, uit een essentialistische visie op gender, uit de propositiologica ("waar/vals" of "1/0") of uit het tweetallig stelsel in de wiskunde (getallen geschreven als 1 en 0), welk op zijn beurt aan de basis ligt van de digitalisering. De twee delen van het dualisme kunnen ook los van mekaar bestaan.

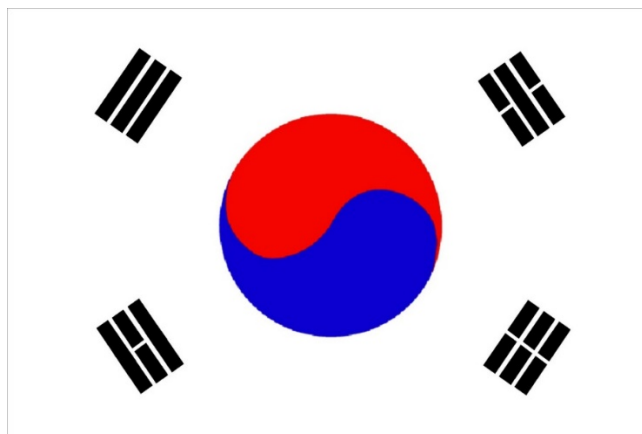
Het complementaire

Vroeger werd de vraag naar de betekenis van de concepten Yin en Yang nogal eens verkeerdelijk beantwoord met "Vrouwelijk en Mannelijk", een beetje essentialistisch in de stijl van "Vrouwen komen van Venus, en Mannen komen van Mars". Zulks is naast de kwestie, als zijn het vrouwelijke én het mannelijke toepassingen van Yin en Yang.

Yin betekent schaduw, koelte, binnenwaarts, rust, contractie. Yang betekent licht, warmte, buitenwaarts, beweging, expansie. De Aarde is volkomen Yin, de Hemel is volkomen Yang, al het andere zijn mengvormen. De Taijitu (Taiji-diagram) is dan ook *geen* voorstelling van de concepten Yin en Yang, maar van hun samenhang.

De linkerzijde hier bevat wit-zwart-wit, dwz Yang-Yin-Yang, het symbool voor Vuur. De rechterzijde leest als zwart-wit-zwart, dwz Yin-Yang-Yin, het symbool van Water (zie hoger). De Taijitu is dus een voorstelling van Water en Vuur, zoals men kan zien in de Zuid-Koreaanse vlag (omringd door de symbolen van Hemel en Aarde, Water en Vuur):

Opmerkelijk daarbij is dat Vuur, samen met Wind en Meer, behoort tot de dochters van Hemel en Aarde. Water, samen met Donder en Berg, is een zoon. Wanneer in de Yijing combinaties gemaakt worden van een vrouwelijk en een mannelijk trigram, dan is het onderwerp van het hexagram niet weinig genderrelaties.

Hier zijn twee belangrijke opmerkingen te maken. Allereerst is het noodzakelijke evenwicht tussen Yin en Yang geen intellectualistisch, cerebraal iets. De idee is dat wanneer Yin en Yang

zich evenwichtig verhouden, de levensprocessen vlot en bloeiend verlopen. Onevenwicht tussen Yin en Yang is een bron van ziekte, evenwicht ervan staat in het teken van Leven. Ten tweede staan harmonieuze genderrelaties in functie van "productie en reproductie", van "de kringloop van het Leven". Voor Zhu Xi (1130-1200), die de Taijitu tot fundament van zijn filosofie maakte, was menselijkheid het principe (de substantie) van Liefde, én het "Karakter van Hemel en Aarde", dwz productie en reproductie, de voortplanting. Het tweede volgt uit het eerste.

De Taijitu, als diagram van Water en Vuur, is zo een diagram van het basispatroon van het Leven zelf, van een werkelijkheid waaruit gender niet weggedacht kan worden. Omgekeerd: een anti-gender discours (zoals het o.m. te vinden is in de richtlijnen voor "genderneutraal taalgebruik", "genderneutrale toiletten"), is om die reden een discours tegen de essentie van het Leven. Water en Vuur vullen elkaar aan en houden elkaar in evenwicht. Samen vormen ze één geheel.

Daaruit kan men echter niet besluiten dat alles wat in een samenleving begrepen wordt onder "gender", hiernaartoe herleid kan worden, ver van. De Taijitu geeft een beeld van de natuurlijke component ervan. Daarnaast bestaan er ongetwijfeld maatschappelijke genderconstructies die al dan niet in de lijn liggen van het natuurlijke gender. Tenslotte is "genderloosheid" net zo goed een historisch construct. Bovendien is elk mens een unieke verschijning, én, voorafgaand aan zijn gender, in de eerste plaats mens.

Samenvattend kan men dus zeggen dat de Taijitu noch een binaire, noch een non-binaire, maar een subtiele complementaire gendervisie weergeeft, die verbonden is met de basispatronen van het Leven. Daarom kunnen we "genderneutraliteit" verbannen naar het "rijk van de onzin", en beter werken aan genderbevestiging en genderexpressie vanuit een beleving van een natuurlijke menselijkheid.

Best nemen we geen blad voor de mond: een transvrouw is geen vrouw, een transman is geen man, gender bestaat en behoort tot de basispatronen van de evolutie van het Leven op Aarde. Het zou volkomen misplaatst zijn die weg niet te volgen omwille van een solidaristische idee-fix. Met gender-essentialisme heeft dit niets te maken, wel met authentiek mens-zijn.